

7.4.2015

Lausunnon keskeinen sisältö

JHL on omassa lausunnossaan esittänyt pykäliin täydennyksiä.

Varhaiskasvatuksen palvelusetelin käyttöä on arvioitava perusteellisesti ja harkittava, onko tarpeen säätää varhaiskasvatukselle erillinen laki palvelusetelin käytöstä ja täsmentää palveluntuottajille asetettuja ehtoja yhdenvertaiseksi julkisen palvelutuo-
tannon kanssa.

JHL esittää, että päiväkotia tai laissa tarkoitetun muun varhaiskasvatuksen tiloja koskevat tarkemmat säädökset tulee säädellä laissa tai Valtioneuvoston asetuksella

JHL ei pidä tarkoituksenmukaisena, että lainsäädännössä otetaan kantaa eri ammattiryhmien/eri koulutustaustan saaneiden ammattien keskinäisiin tehtäviin (poissulkien viranomaistehtävät). Käytäntö heikentäisi toimijoiden mahdollisuutta ratkaista käytännöllisiä ja toimivia tehtävänkuvia kulloisenkin tarpeen mukaan.

Lisäksi JHL edellyttää, että lakisääteiseen tehtävään laatia lapsen henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma annetaan myös resurssit. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmia ei saa joutua tekemään kaiken muun työn ohessa tai työajan ulkopuolella, kuten useimmiten esimerkiksi perhepäivähoidossa toimitaan.

JHL esittää, että perhepäivähoitajille luodaan ammatillinen väylä myös lähihoitajan tehtäviin (33§). Lisäksi ko. pykälää koskevaan tehtävään kelpoisuusehdot täyttäisi myös nuoriso- ja vapaa-ajan ohjauksen tutkinnon suorittanut.

Varhaiskasvatuksessa toimivan henkilöstön työnantajan tulee luoda edellytykset sille, että henkilöstö saa työssään tarvittavaan perehdytyksen ja että henkilöstö voi tasa-vertaisesti osallistua ammattitaitonsa kehittämiseksi tarpeelliseen täydennyskoulutukseen.

Päiväkodin mitoituksesta poikkeamista koskevaan pykälään on tehtävä täsmennyksiä, jotta tulkinnanvaraisuudelta vältytään. Mitoitusta ohjaavat säännökset on laadittava myös perhepäiväkodeissa tapahtuvaan kahden tai kolmen perhepäivähoitajan muodostamaan ryhmäperhepäivähoitoon.

7.4.2015

Opetus- ja kulttuuriministeriö
varhaiskasvatuslaki@minedu.fi
kirjaamo@minedu.fi
PL29
00023 Valtioneuvosto

Asia: Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntö hallituksen esitykseksi varhaiskasvatuslaiksi (OKM 15/010/2015)

JHL:n lausunto varhaiskasvatuslakiin

4§ Lapsen etu ja toiminnan lainmukaisuus / 5§ Kunnan yleinen järjestämisvelvollisuus

4§:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että kunnan, kuntayhtymän tai muun palveluntuottajan on huolehdittava siitä, että varhaiskasvatus täyttää laissa asetetut vaatimukset. Lain edellyttämät vaatimukset uhkaavat kuitenkin jäädä toteutumatta erityisesti palvelusetelin tuotettavassa perhepäivähoidossa tai päiväkodissa annetussa varhaiskasvatuksessa, koska palveluntuottajille asetettavat ehdot poikkeavat useimmissa kunnissa julkisesti tuotetusta perhepäivähoidosta.

Kunnallisella perhepäivähoitajalla on pääsääntöisesti alan ammattitutkinto, tähän käytäntöön ovat Kuntaliitto ja STM kuntia ohjeistaneet sosiaalihuollon kelpoisuuslain tullessa voimaan vuonna 2005.

Perhepäivähoitoa tarjoavalta yksityiseltä palveluntuottajalle ei ole asetettu koulutusvaatimuksia. Toinen merkittävä poikkeama on alalla yrittäjänä toimivan henkilön työsuhteen ehtoon liittyvä työturvallisuusriski: yksityisenä yrittäjän hänen ei tarvitse noudattaa työaikalakia.

Poikkeaman laista mahdollistaa myös velvoite laatia kullekin lapselle henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma: onko yksityisyrittäjänä toimivalla perhepäivähoitajalla mahdollisuus hyödyntää lastentarhanopettajan kelpoisuuden omaavan henkilön osaamista?

Varhaiskasvatuslain 1.vaiheen uudistuksessa toiminnalle asetettiin uusia tavoitteita. Lapsen ja hänen huoltajiensa näkökulmasta kyse on myös yhdenvertaisesta kohtelusta ja laadukkaan varhaiskasvatuspalvelun varmistamisesta.

Siksi JHL esittää, että varhaiskasvatuksen palvelusetelin käyttöä arvioidaan perusteellisesti ja harkitaan, onko tarpeen säätää varhaiskasvatukselle erillinen laki palvelusetelin käytöstä ja täsmentää palveluntuottajille asetettuja ehtoja yhdenvertaiseksi julkisen palvelutuotannon kanssa.

7.4.2015

10§ Varhaiskasvatusympäristö

JHL esittää, että päiväkotia tai laissa tarkoitetun muun varhaiskasvatuksen tiloja koskevat tarkemmat säädökset tulee säädellä laissa tai Valtioneuvoston asetuksella (mm. tilamitoitus lasta kohden, tilat pienryhmätoimintaan, ilmamäärä ja muut lasten terveyteen vaikuttavat olosuhteet).

28 § Lapsen henkilökohtaiset varhaiskasvatussuunnitelmat

Lain 1.vaiheen uudistuksessa hyväksyttiin säännös lapsen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon toteuttamiseksi laadittavasta varhaiskasvatussuunnitelmasta.

Se laaditaan päiväkodissa ja perhepäivähoidossa oleville lapsille. Lakiin on kirjattu, että varhaiskasvatussuunnitelman laadinnasta päiväkodeissa vastaa lastentarhanopettajan kelpoisuuden omaava henkilö. Tällä hetkellä päiväkodeissa käytännössä myös ammatillinen henkilöstö laatii varhaiskasvatussuunnitelmia mitä suuremmassa määrin.

Esityksen perusteluteksti antaa ristiriitaisen ja sekavan kuvan varhaiskasvatussuunnitelman laadinnasta; ensinäkin siinä korostetaan suunnitelman laatimisen perustuvan henkilöstön vahvaan ammatillisuuteen ja monialaiseen osaamiseen. Mutta toisaalta päädytään siihen, että lastentarhanopettajan, jolla on kasvatustieteen kandidaatin tutkinto, tulisi ensisijaisesti olla varhaiskasvatussuunnitelman laatija. Itse lakipykälässä kuitenkin sanotaan, että päiväkodeissa sen laatimisesta vastaa lastentarhanopettajan kelpoisuuden omaava henkilö.

JHL ei pidä tarkoituksenmukaisena, että lainsäädännössä otetaan kantaa eri ammattiryhmien/eri koulutustaustan saaneiden ammattien keskinäisiin tehtäviin (poissulkien viranomaistehtävät). Käytäntö heikentäisi toimijoiden mahdollisuutta ratkaista käytännöllisiä ja toimivia tehtävänkuvia kulloisenkin tarpeen mukaan.

Lisäksi **JHL edellyttää, että lakisääteiseen tehtävään laatia henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma annetaan myös resurssit.** Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmia ei saa joutua tekemään kaiken muun työn ohessa tai työajan ulkopuolella, kuten useimmiten esimerkiksi perhepäivähoidossa toimitaan.

32 § Lastentarhanopettaja

JHL esittää lisäyksen pykälään:

”...sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto, johon sisältyvät tai **jota on täydennetty** varhaiskasvatukseen ja sosiaalipedagogiikkaan suuntautuneilla opinnoilla.”

33 § Lähihoitaja

7.4.2015

JHL esittää, että perhepäivähoitajille luodaan ammatillinen väylä myös lähihoitajan tehtäviin:

”33§:n mukaisiin tehtäviin kelpoinen olisi myös perhepäivähoitajan ammattitutkinnon suorittanut edellyttäen, että hän sen lisäksi on suorittanut tai täydentänyt opintojaan sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon lasten ja nuorten hoidon ja kasvatuksen koulutusohjelman opinnoilla.”

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta korostaa mietinnössään (7/2010 vp), että nykyisille perhepäivähoitajille tulee järjestää tarvittavaa täydennyskoulutusta niin, että he voivat sijoittua töihin muiden päivähoitomuotojen palvelukseen, jos pelot perhepäivähoidon suosion vähenemisestä toteutuvat.

Toimenpide helpottaisi myös varhaiskasvatuksen lastenhoitajien tehtävien täyttämistä sekä mahdollistaisi työn jatkumisen lasten parissa perhepäivähoidon muutostilanteissa.

JHL esittää, että kelpoisuusvaatimuksena varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tehtäviin tulee lisätä myös nuoriso- ja vapaa-ajan ohjauksen perustutkinto, joka laajuudeltaan vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon perustutkintoa.

Nuoriso- ja vapaa-ajanohjaajat työskentelevät laajasti jo nyt lasten ja nuorten parissa mm. päivähoidossa, aamu- ja iltapäivätoiminnassa sekä kouluissa ja kerhoissa. Tutkinnon keskeinen vahvuus on kasvatuksellinen ja osallistava ohjaaminen, joiden keskiössä ovat vuorovaikutus ja kohtaaminen. Näitä taitoja tarvitaan tulevaisuudessa yhä enemmän.

Jokaisella nuoriso- ja vapaa-ajanohjaajalla on myös joku erityisosaamisen alue (musiikki, liikunta, kuvataide, käden taidot, teatteri jne.), jota hän voi käyttää ohjaustyössään varhaiskasvatuksessa.

Pykälässä 33 on huomiotava myös sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annettu laki asetuksineen sekä mahdollisten siirtymäsäännösten ja sosiaalihuollon ammattihenkilörekisterin vaikutukset.

42§ Täydennyskoulutus**JHL esittää, että pykälää täydennetään:**

Varhaiskasvatuksessa toimivan henkilöstön työnantajan tulee luoda edellytykset sille, että henkilöstö saa työssään tarvittavaan perehdytyksen ja että henkilöstö voi tasavertaisesti osallistua ammattitaitonsa kehittämiseksi tarpeelliseen täydennyskoulutukseen.

39 § Päiväkodin mitoituksesta poikkeaminen

7.4.2015

Esitetty pykälä on tulkinnanvarainen ja eikä poista tilannetta, jossa lyhytaikainen poikkeaminen mitoituksista on edelleen mahdollista ja lähes arkipäiväistä.

Lisäksi ryhmäperhepäivähoidolle on samoin säädettävä laissa tiukemmat säännökset mitoituksesta poikkeamiseen.

JHL esittää ko. pykälää muotoon:

Päiväkodissa tai perhepäiväkodissa 38§:ssä ja 41 §:ssä ei saa poiketa säädetystä henkilöstön mitoituksesta muutoin kuin äkillisen ja ennakoimattoman syyn ilmetessä toimintapäivän aikana.

Ryhmät on aina muodostettava siten, että niissä voidaan saavuttaa toiminnalle laissa säädetyt tavoitteet.

Lapsella on oikeus samaan ryhmään koko toimintavuoden ajan.

41 § Perhepäiväkodin henkilöstön mitoitus

JHL esittää, että nykyinen perhepäivähoidon ½ lapsi voisi olla yli 3-vuotias (nykyinen asetus mahdollistaa esikoululaisen tai perusopetuksen 1.luokalla olevan). Kuitenkin esikoululaiset ovat yhä enenevässä määrin esiopetuksen lisäksi päiväkodissa ja koululaiset aamu- ja iltapäivätoiminnassa eivätkä näin olleen lainkaan perhepäiväpäivähoidossa. ½ lapsen iän alentaminen mahdollistaa kunnissa myös sisarusten joustavamman sijoittamisen samalle hoitajalle ja tekee hoitoryhmästä toimivamman.

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry

Jarkko Eloranta

puheenjohtaja

Päivi Niemi-Laine

toimialajohtaja

Lisätietoja: erityisasiantuntija Marjo Katajisto, p. 010 770 31, marjo.katajisto@jhl.fi